

Organisatie tijdens examens VVL-H, ABvL en mobiele werktuigen

Achtergrond

De Nationale Arbeidswetgeving kent op het gebied van hijsen en heffen een aanzienlijke hoeveelheid wettelijke voorschriften die niet in zijn volledigheid bij iedereen bekend zijn, dan wel in de praktijk niet volledig worden toegepast. Het niet volledig toepassen van de wettelijke voorschriften kan incidenten met grote impact tot gevolg hebben.

Tevens is ook het maken van een Risico-Inventarisatie en –Evaluatie (RI&E) een wettelijke verplichting voor iedere werkgever met personeel. Het bestaan van de wettelijk verplichte RI&E is bij veel, vooral kleine ondernemers, onbekend. Om dit te veranderen is het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid op 14 september 2020 een nieuwe communicatiecampagne gestart.

Meer daarover is te lezen op de volgende website:

<https://www.arboportaal.nl/onderwerpen/risico-inventarisatie---evaluatie/nieuws/2020/09/11/nieuwe-campagne-van-start-om-bekendheid-rie-verplichting-te-vergroten>

Het wettelijk kader.

De algemene verplichting van het maken van een RI&E staat in artikel 5 van de Arbeidswet.

Artikel 5 lid 1 van de Arbeidsomstandighedenwet schrijft het volgende voor:

“Bij het voeren van het arbeidsomstandighedenbeleid legt de werkgever in een inventarisatie en evaluatie schriftelijk vast welke risico's de arbeid voor de werknemers met zich brengt. Deze risico-inventarisatie en -evaluatie bevat tevens een beschrijving van de gevaren en de risico-beperkende maatregelen en de risico's voor bijzondere categorieën van werknemers.”

Artikel 7.3 lid 1 van het Arbeidsomstandighedenbesluit geeft voorwaarden bij de keuze van arbeidsmiddelen:

“Bij de keuze van arbeidsmiddelen die de werkgever ter beschikking stelt, wordt rekening gehouden met de uit de risico-inventarisatie en -evaluatie, bedoeld in artikel 5 van de wet, gebleken specifieke kenmerken van de arbeid, met de omstandigheden waaronder deze wordt verricht, met de op de arbeidsplaats al bestaande gevaren en met de gevaren die daaraan zouden kunnen worden toegevoegd door het gebruik van de desbetreffende arbeidsmiddelen.”

Artikel 7.11a lid 1 eist de aanwezigheid van de gebruiksaanwijzing:

“Een bij een arbeidsmiddel behorende gebruiksaanwijzing wordt in begrijpelijke vorm ter kennis gebracht voor de werknemers”

Artikel 7.18a geeft voorschriften voor het werken met hijs- en hefwerktuigen voor niet-geleide lasten.

Met name lid 3, 8 en 9 daarvan zijn belangrijk voor een goede en veilige voorbereiding en organisatie en daarmee een veilige uitvoering.

Artikel 7.18a lid 3:

“Bij het gebruik van een mobiel hijs- of hefwerktuig worden doeltreffende maatregelen genomen om te voorkomen dat het werktuig kantelt, ongewild in beweging komt of wegglijdt.”

Artikel 7.18a lid 8:

“Alle handelingen voor het hijsen of heffen worden correct gepland teneinde de veiligheid van de werknemers te garanderen.”

Artikel 7.18a lid 9:

“De handelingen, bedoeld in het achtste lid, worden onder doeltreffend toezicht uitgevoerd.”

De bovengenoemde artikelen uit het Arbeidsomstandighedenbesluit zijn afkomstig uit de Europese Richtlijn Arbeidsmiddelen 2009/104/EEG en derhalve op identieke wijze van toepassing in alle landen van de EU.

Doelstelling

De doelstelling van dit document is om aanvullend op de Uitvoeringsvoorschriften Examinering (UVE) richting te geven aan examinering op een wijze waarbij wordt voldaan aan hetgeen daartoe in wet- en regelgeving is voorgeschreven.

Om die reden wordt hieronder nader ingegaan op:

- De rolverdeling van betrokken partijen en personen bij de examinering
- Definities met bijhorende uitleg
- Verantwoordelijkheden

Rolverdeling tijdens het examen

Bij de uitvoering van de examens voor de SOG kwalificaties VVL-H, ABvL, en mobiele werktuigen zijn de volgende partijen en personen betrokken:

- Examenlocatie faciliterende onderneming
- Verhuurbedrijf, danwel eigenaar van hijskraan en/of mobiele werktuig
- Examinator
- Kandidaat
- Medekandidaat
- Machinist van de te gebruiken hijskraan

Definities

Een Risico-Inventarisatie en -Evaluatie (RI&E) is een inventarisatie van de gevaren binnen een bedrijf met betrekking tot de veiligheid, de gezondheid en het welzijn van de werknemers. In de evaluatie wordt van deze gevaren een risico-inschatting gemaakt, waarbij gekeken wordt naar de kans dat een gevaar zich voordoet, het effect dat het teweegbrengt en de frequentie waarmee werknemers aan het gevaar worden blootgesteld. In de RI&E moet een Plan van Aanpak (PvA) worden opgenomen, waarin is aangegeven welke maatregelen de werkgever gaat nemen in verband met de geconstateerde risico's, en binnen welke termijn deze worden genomen; dit is wettelijk verplicht.

De taak risico analyse (TRA) is een methodiek/instrument om de risico's van een risicovolle taak te analyseren, te classificeren en te evalueren. Het doel van de TRA is om van een bepaalde risicovolle taak de risico's op te sporen en op te heffen dan wel te verminderen en te beheersen (risicopreventie).

De taak risico analysetechniek (TRA-techniek) kan gebruikt worden als noodzakelijke aanvulling op de risico-inventarisatie en -evaluatie. Als de risico's en de beheersing schriftelijk worden vastgelegd en de beoordeling door een veiligheidskundige wordt gedaan voldoet de TRA aan de gestelde eisen voor een risico-inventarisatie en -evaluatie.

De Laatste Minuut Risico Analyse (LMRA) is een eenvoudige laatste check op veiligheidsaspecten die uitgevoerd wordt direct voor aanvang van de werkzaamheden. Dit vindt plaats op de werkplek door de medewerkers die de werkzaamheden gaan uitvoeren.

De planning van hijs en/of hefwerkzaamheden is een verzameling van gegevens waarin alle voorwaarden en stappen staan opgenomen om de hijs- en/of hefwerkzaamheden aantoonbaar gepland en onder adequaat toezicht uit te kunnen voeren en daarmee de veiligheid van de werknemers te garanderen!

Verantwoordelijkheden tijdens de examinering

Op basis van de hierboven aangehaalde wettelijke voorschriften en de genoemde rollen levert een en ander de volgende verantwoordelijkheden tijdens de examinering:

De Risico-Inventarisatie en -Evaluatie (RI&E)

In het kader van de Arbeidsomstandighedenwet moet een RI&E aanwezig zijn op de locatie voor het werken met de aanwezige hijs- en hefmiddelen.

Wie moet voor de RI&E zorgen voor het examen?

Degene die de examenlocatie faciliteert moet over de RI&E beschikken.
De examiner moet voor aanvang van het examen inzage krijgen in de RI&E.

De taak risico analyse (TRA)

Alle praktijkopdrachten behorend bij de SOG examens VVL-H, ABvL, en mobiele werktuigen moeten gekwalificeerd worden als risicovol. Als gevolg hiervan hoort elke opdracht voorafgegaan te worden door het opstellen én bespreken van een TRA.

Wie moet voor de TRA zorgen voor het examen?

De TRA voor het uitvoeren van de opdracht voor het praktijkexamen moet de examiner opstellen (schriftelijk, al dan niet met behulp van een andere partij) en vóór aanvang van het examen bespreken met de kandidaat.

De Laatste Minuut Risico Analyse (LMRA)

De LMRA is een korte algemene risicobeoordeling die uitgevoerd wordt door degene die de taak daadwerkelijk gaat verrichten. De bedoeling van de LMRA is dat, nét voordat men aan de slag gaat, nog een laatste keer beoordeeld wordt wat er nog fout kan gaan, welke risico's (gevaren) er nog zijn.

Het is een mentaal proces en speelt zich af tussen de oren.

Om de LMRA in te voeren en aan de gang te houden, kan gebruik gemaakt worden van geplastificeerde kaartjes die kunnen worden uitgedeeld aan werknemers als geheugensteun en voor gebruik op de werkplek.

Opdat kandidaten bekend worden met het toepassen van een LMRA wordt bij de SOG examens gebruik gemaakt van voorgedrukte kaartjes. Beter en wenselijker is het verstrekken van geheel blanco kaartjes, die de kandidaat geheel zélf invult en daardoor sturing krijgt in het LMRA proces

De examiner verstrekt de voorgedrukte, danwel de lege LMRA kaartjes aan het begin van het examen aan de kandidaat.

De planning van de hijs- en/of hefwerkzaamheden

Uitvoering van een SOG examen vindt plaats onder verantwoordelijkheid van de examiner.

Als gevolg daarvan is het de examiner die invulling moet geven aan het, conform artikel 7.18a lid 9 van het Arbeidsomstandighedenbesluit, vereiste toezicht.

Daarmee heeft de examiner eveneens de wettelijke verplichting zorg te dragen voor het beschikbaar hebben van een hijs- en of hefplan.

Voor hijsen betekent dit: de Risico-Inventarisatie en -Evaluatie (RI&E), plus de taak risico analyse alsook minimaal een opstelplan van de hijskraan om te voldoen aan artikel 7.18 van het Arbeidsomstandighedenbesluit (denk daarbij o.a. aan de optredende versus toegestane gronddruk)

Voor heffen betekent dit: de Risico-Inventarisatie en -Evaluatie (RI&E), plus de taak risico analyse, waarbij in deze TRA áltijd de optredende versus toegestane gronddruk wordt vastgelegd (eis op basis van artikel 7.18A lid 3).

Rolverdeling en verantwoordelijkheden samengevat

Op basis van het bovenstaande hieronder een samenvatting van de verantwoordelijkheden

Examenlocatie faciliterende onderneming

De examenlocatie faciliterende onderneming, veelal het bedrijf dat de training verzorgd heeft, moet een Risico-Inventarisatie en -Evaluatie (RI&E) beschikbaar hebben waarin het betreffende examen is opgenomen.

Deze RI&E moet voorafgaand aan het examen door de examiner worden ingezien.

Van alle beschikbaar gestelde hijs- en hefmiddelen moet de gebruiksaanwijzing beschikbaar zijn in de Nederlandse taal.

Verhuurbedrijf, dan wel eigenaar van hijskraan en/of mobiele werktuig

Is verantwoordelijk voor het laten bedienen van de hijskraan door een machinist die in het bezit is van een wettelijk vereist TCVT registraat. Ook het aanvoeren naar de examenlocatie, het opstellen, vakkundig bedienen en aan het eind van het examen weer inpakken volgens de gebruiksaanwijzing is de verantwoordelijkheid van het kraan verhurende bedrijf.

Het kraan verhurende bedrijf moet zorgdragen voor de aanwezigheid van de gebruiksaanwijzing in de Nederlandse taal voor de kraanmachinist.

Examinator

Is verantwoordelijk voor het afnemen van het examen en daarmee ook voor hetgeen als gevolg daarvan wettelijk tot zijn verantwoordelijkheden behoort:

- uitvoering in lijn met de Risico-Inventarisatie en -Evaluatie (RI&E) van het examen faciliterende bedrijf
- voor aanvang van het examen zeker stellen, dat alle gebruiksaanwijzingen van de te gebruiken hijs- en hefmiddelen beschikbaar zijn
- het hebben en vooraf bespreken met de kandidaat(en) én de machinist van een Taak Risico Analyse
- beschikbaar hebben van en toezicht houden op een uitvoering volgens de planning van de hijs- en hefwerkzaamheden.

Kandidaat

Voert voorafgaand aan de opdracht – als onderdeel van het examen - een LMRA uit.

Is verantwoordelijk voor de keuze van de hijsgereedschappen, het aanslaan van de last en is verantwoordelijk voor de communicatie met de machinist (en de begeleider van de last indien van toepassing) tijdens de hijswerkzaamheden.

Medekandidaat

Is verantwoordelijk voor het begeleiden van de last onder regie van de kandidaat.

Machinist van de te gebruiken hijskraan

Is verantwoordelijk voor het zelfstandig bedienen van de hijskraan volgens de gebruiksaanwijzing van de machine en het verplaatsen van de last onder aanwijzing van de kandidaat.